

LET'S DO THIS – Kurdish Sorani

COVID-19 کوتانی بۆ مندالان (۵-۱۱ سالان)

هه‌رئێستا نۆره‌بگره

بۆچی ئەبێت مندالانی ۵-۱۱ سالان بکوترین دژ به COVID-19؟

COVID-19 فایرۆسیکه‌که ئەتوانیت هۆکارێت بۆ نه‌خۆشی جددی و مردن، هه‌روه‌ها گرتی ته‌ندروستی درێژخایه‌ن. زۆر به‌ ئاسانی ب‌لاوئه‌بێته‌وه له‌نیوان خه‌لکدا و جاروبار نیشانه‌یه‌کی که‌می هه‌یه‌ یان هه‌ر نیه‌تی، وائه‌کات سه‌خت بێت که‌بزانیته‌ توش بووێت به‌ر له‌وه‌ی بێگوازیته‌وه بۆ که‌سانی تر.

- هه‌رچه‌نده‌ توشبوون به‌ COVID-19 له‌ مندالاندا زۆر جار سوکتره‌ له‌ که‌سانی پێگه‌یشتوو، هۆکاری به‌هێز هه‌ن بۆ پ‌اپه‌شتی کوتانی مندالان:
- پێکوته‌کان سیسته‌می به‌رگه‌گرتن و ده‌ستی یارمه‌تی پێشکه‌ش نه‌که‌ن. به‌ کوتانی منداله‌که‌ت، یارمه‌تی پاراستنیان ئه‌ده‌یت له‌ توشبوون به‌ نه‌خۆشی جددی و له‌ COVID-19 و نه‌گه‌ری کاریگه‌ره‌ درێژخایه‌نه‌کان.
- هه‌روه‌ها کوتان یارمه‌تی پاراستنی هاوڕێیان، خێزان و کۆمه‌لگه‌ ئه‌دات، له‌وانه‌ که‌سانی به‌رگه‌نه‌گر له‌ گشت ته‌مه‌نیکدا، به‌رپێی یارمه‌تیدان له‌ که‌مکردنه‌وه‌ی گواستنه‌وه‌.
- کوتان یارمه‌تی مندالان ئه‌دات له‌ خوێندنه‌که‌ بمێنن و به‌شداربن له‌ چالاکی کۆمه‌لایه‌تیه‌کان که‌گرنه‌ن بۆ فێربوون و گه‌شه‌کردنیان. ملیۆنان له‌ مندالان له‌ ده‌وری جیهاندا به‌ سه‌لامتی کوتراون دژ به‌ COVID-19. به‌لگه‌کان ده‌ریئه‌خه‌ن کوتان باشتترین پاراستن ده‌سته‌به‌ر ئه‌کات دژ به‌ نه‌خۆشی جددی له‌ COVID-19 له‌ مندالاندا و یارمه‌تی ئه‌دات که‌ خێزانه‌که‌ت سه‌لامه‌ت و باش بن.

ئایا مندالان هه‌مان پێکوته‌ و ژه‌مه‌کان وه‌رئه‌گرن وه‌ک که‌سانی پێگه‌یشتوو؟

نه‌خێر. ئه‌و پێکوته‌یه‌ی په‌سه‌ندکراوه‌ بۆ مندالانی ته‌مه‌ن ۵-۱۱ سالان پێکوته‌ی مندالانی تایبه‌تی Pfizer (Comirnaty) یه، به‌دوو ژه‌مه‌ ئه‌دریته‌ نیوانیان ۸ هه‌فته‌یه‌.

ژه‌می پێکوته‌ی Pfizer له‌ مندالانی ته‌مه‌ن ۵-۱۱ سالان له‌ ده‌وری سێ یه‌کی ئه‌و ژه‌مه‌ی ئه‌دریته‌ به‌ که‌سانی ۱۲ سالان و گه‌وره‌تر. ژه‌می بچووکت که‌ به‌کاردیته‌ بۆ ئەم گروپی ته‌مه‌نه‌ وه‌ک ئه‌وه‌یه‌ که‌ هه‌مان ئاستی پاراستن به‌ده‌سته‌هێنیت له‌مندالاندا وه‌ک ئه‌و ژه‌مه‌ی ئه‌دریته‌ به‌ که‌سانی ته‌مه‌ن ۱۲ سالان و گه‌وره‌تر.

ئایا کاریگه‌رییه‌ لابه‌لاکان بۆ مندالان هه‌مان ئه‌وانه‌یه‌ بۆ که‌سانی پێگه‌یشتوو؟

به‌ئێ. مندالان ئه‌کریت پ‌ووبه‌پ‌ووی هه‌مان کاریگه‌ری لابه‌لای باو ببنه‌وه‌ هه‌ر وه‌ک که‌سانی پێگه‌یشتوو دوا‌ی وه‌رگرتنی پێکوته‌ی COVID-19.

ئه‌و کاریگه‌رییه‌ لابه‌لایه‌ به‌گشتی سوکن و له‌ناوئه‌چن دوا‌ی رۆیک یان دووان له‌وانه‌یه‌ ئه‌مانه‌ بگه‌رێته‌وه‌:

- سه‌رئێشه‌
- تا و موچرکه‌
- شه‌که‌تی / ماندوو‌بوون
- ئازاری ماسولکه‌و برینی قۆڵ له‌شوێنی ده‌رزیه‌که‌

کاریگه‌ری لابه‌لای که‌م ئاساییه‌ و ئه‌وه‌ نیشان ئه‌دات که‌ سیسته‌می به‌رگه‌گری وه‌لامده‌ره‌ بۆ پێکوته‌که‌. کاریگه‌ری لابه‌لای زۆر جددی له‌ پێکوته‌کان زۆر ده‌گه‌مه‌نه‌، له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌ی مه‌ترسی هه‌مان کاریگه‌ری لابه‌لایانه‌ زۆر زیاتره‌ له‌ توشبوون به‌ COVID-19. ئه‌گه‌ر کاریگه‌رییه‌ لابه‌لاکان به‌رده‌وام بوون یان تۆ په‌رۆش بووێت، له‌گه‌ڵ دکتۆره‌که‌ت قسه‌به‌که‌.

ئایا مه ترسی له کاریگه‌ری لابه‌لای جددی ئەوه ئەگه‌یه‌نیت من نه‌هیلّم منداڵه‌که‌م پیکوته وه‌رگرت؟

نه‌خێر. گشت پیکوته‌کانی COVID-19 که له‌ئوسترالیا به‌کاره‌هێنریت پرۆفایلی باشیان هه‌یه‌و به‌وردی تاقیکراوه‌ته‌وه‌و له‌لایه‌ن به‌رپوه‌به‌ری شتومه‌کی چاره‌سه‌ری (TGA) و گروپی راویژکاری ته‌کنیکی ئوسترالی له‌سه‌ر کوتان (ATAGI) وه‌هه‌سه‌نگاندنی بۆ کراوه‌ به‌رله‌وه‌ی قه‌بوڵ بکریت و رابسه‌پێردریت بۆ به‌کاره‌یتان.

له‌ 5 ملیۆن منداڵ زیاتر له‌ وڵاته‌یه‌که‌رتووه‌کانی ئەم‌ریکا و ملیۆنان زیاتر له‌ گشت جیهاندا له‌ ته‌مه‌نی 5-11 سالاندا پیکوته‌ی COVID-19 یان وه‌رگرتووه‌ تا ئەم‌ڕۆ.

ئایا کوتانی COVID-19 کارئه‌کاته‌ سه‌ر نه‌شونما، گه‌شه‌کردن یان برشتی دوا‌رۆژی منداڵه‌که‌م؟

نه‌خێر. هه‌یج به‌لگه‌یه‌ک نیه‌ که پیکوته‌ی COVID-19 کارئه‌کاته‌ سه‌ر نه‌شونما و گه‌شه‌کردنی منداڵ.

کاریگه‌ری درێژخایه‌ن له‌ COVID-19 ئەکریت کارتی‌کردنی به‌رده‌وامی له‌سه‌ر ته‌ندروستی و به‌خته‌وه‌ری هه‌بیت. مه‌ترسی لێپه‌سه‌کردن له‌ گرتنی فایرۆس به‌رزتره‌ له‌ کاریگه‌ریه‌ لابه‌لایه‌کانی کوتان که به‌گشتی سوکن.

ئایا ئەبیت منداڵه‌که‌م بکوتریت ئەگه‌ر به‌رله‌وه‌ COVID-19 گرتبیت؟

به‌ئێ. ئەو منداڵانه‌ی پێشتر COVID-19 یان گرتووه‌ ده‌بیت کوتان وه‌رگرتن کاتیک چاکه‌نه‌وه‌ له‌ نه‌خۆشیه‌که‌یان بۆ یاره‌مه‌تیدانی پاراستن دژ به‌ تووشبوونیکی تر.

ئه‌کریت منداڵه‌که‌م بکوتریت به‌بێ رهامه‌ندی من؟

نه‌خێر. منداڵانی ته‌مه‌ن 5-11 سالان پێویسته‌ دایک یان باوک یان سه‌ره‌رشتیاری یاسایی رهامه‌ندی بنوین بۆ وه‌رگرتنی پیکوته‌ی COVID-19.

ره‌هامه‌ندی داواکراوه‌ له‌کاتی نۆره‌گرتن، و جاریکه‌تر له‌ کات دیاریکرتندا. گه‌ر دایک یان باوک یان سه‌ره‌رشتیار نه‌توانن له‌گه‌ڵ منداڵه‌که‌دا ئاماده‌بن له‌و کاته‌ی دیاریکراوه‌، ئەتوانن که‌سه‌یکی پێگه‌یشتووی تر ده‌ستنیشان بکه‌ن بۆ ئاماده‌بوون له‌و کاته‌ی دیاریکراوه‌ له‌باتی خۆیان له‌ کاتیک رهامه‌ندی به‌ ئۆنلاین ته‌واو ئەکه‌ن له‌پرۆسه‌ی نۆره‌گرتندا.

زانباری وردی که‌سی ده‌ستنیشانکراوی پێگه‌یشتووی هاو‌را ده‌بیت بدریت له‌کاتی نۆره‌گرتندا تاکو ناسنامه و مۆله‌ت بۆ دانی رهامه‌ندی به‌ بریکاری بتوانریت به‌سه‌لمینریت له‌و رۆژه‌ی کات دیاریکراوه‌.

بۆ زانیاری زیاتر له‌سه‌ر رهامه‌ندی، سه‌ردانی ئەم لینکه‌ بکه‌: [Vaccination consent FAQs for parents and guardians](#).

ئایا کوتانی COVID-19 زۆره‌ملی یه‌ بۆ منداڵان (له‌نیواندا بۆ خویندنه‌گه‌ و وه‌رزشه‌کان هتد)؟

نه‌خێر، کوتانی دژ به‌ COVID-19 به‌ زۆره‌ملی نیه‌. به‌لام زۆر هائنه‌دریت.

هه‌یج داواکراویکی پێویست نی بۆ منداڵان بۆ ئەوه‌ی پیکوته‌ی COVID-19 وه‌رگرتن بۆ ئەوه‌ی به‌شداری له‌ خویندنه‌گه‌ یان چالاکیه‌کانی وه‌رزشی جفاکی بکه‌ن.

ئایا منداڵه‌که‌م ئەتوانیت کوتانی بزوینه‌ر وه‌رگرت؟

نه‌خێر. ئاراسته‌ی سه‌ره‌تایی کوتان به‌رسیقی به‌رگه‌گری به‌هه‌یز دروست ئەکات بۆ که‌سانی گه‌نجتر.

ATAGI رهامه‌ندی ئەوه‌ ده‌کات گه‌ر ژهمی بزوینه‌ر پێویست بێت بۆ ئەو گروپی ته‌مه‌نه‌ له‌ دوا‌رۆژدا.

ئایا منداڵان پیکوته‌ دژ به‌ COVID-19 له‌ خویندنه‌گه‌ وه‌رده‌گرن؟

نه‌خێر. نۆره‌بگه‌ر بۆ منداڵه‌که‌ت بۆ پیکوته‌ی COVID-19 له‌رپێ دکتۆر، ده‌رمانخانه‌ی ناوچه‌که‌، خزمه‌تگوزاری کۆنتۆلکراوی ته‌ندروستی کۆمه‌لگه‌ی ئەبۆریجنال یان نۆرینه‌گی کوتانی ته‌ندروستی NSW هه‌.

چۆن نۆره‌بگرم؟

دایکوباوکان هائنه‌درین نۆره‌بگرن بۆ کاتی کوتانی منداڵه‌کانیان له‌ زووترین کاتی گونجاودا.

ئێستا ئۆنلاین نۆره‌بگه‌ - www.nsw.gov.au/COVID-19/vaccination/get-vaccinated

په‌یوه‌ندی بکه‌ بۆ نۆره‌گرتن: هه‌یلێ یارمه‌تی نۆره‌گرتن: 1800 57 11 55 خزمه‌تگوزاری وه‌رگێرانی نوسراوی و زاره‌کی (TIS): 131 450